



## **Tarsarsuup Tasersuani Nuup Kangerluaniittumi qangarnitsanik eriagisassanik eqqissimatitsinissamut attassiinnarnissamut isummersuutit pillugit tusarniaaneq**

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu (kingorna NKA-tut taaneqartassaaq) suliassaraa qangarsuarnitsanik eqqissimatitsinissamut tunngasut aaliangiiffigisassallugit, allannguuteqarfigisassallugit imaluunniit atorunnaarsittassallugit, tunngavigalugu innersuutigalugu § 7, imm 2 Eqqissimatitsineq aamma allatigut kulturikkut eriagisassanik kulturikkut kingornussatut illersuineq pillugu Inatsisartut Inatsisaat nr. 11, 19. maj 2010-meersoq, kingorna allannguuteqartoq Eqqissimatitsisarneq aamma allatigut kulturikkut eriagisassanik kulturikkut kingornussatut illersuineq pillugu Inatsisartut Inatsisaannik allanngortitsineq pillugu Inatsisartut Inatsisaat nr. 5 12, juni 2019-meersoq (kingorna Kulturikkut Eriagisassat pillugit Inatsisartut taaneqartassaaq).

Ulloq 2. dec 2022 NKA saaffigineqarsimavoq Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissutitut Avatangiisinullu Naalackersuisoqarfimmit qinnuigineqarluni immikkut taaneqarsimasuni Tarsartuup Tasersuata aammalu Tussaap Tasiata qanittuaniittunut tatsinut qanittuniittut Kommuneqarfik Sermersuumut atasut nunaminertaniittut eqqissimatinneqartut kulturikkut eriagisassatut nalunaarsorsimanagerata atorunnaarsinneqarnissaanut tunngasut (takuuk nunap assinga ilassut). NKA Kulturikkut Eriagisassat pillugit Inatsit naapertorlugu Tarsarsuup Tasersuani eqqissimatitat kulturikkullu eriagisassat atuuttut atorunnaarsinnissai pillugit isummertinnani pisussaaffeqarpoq innuttaassunik, atuisunut, nunaminertamik atuinissamik akuersissuteqartunut, kommunalbestyrelsemut eqqissimatinneqartut kommunerisamut attuumassuteqarfigisaanut akissuteqannginnermi tusarniaassalluni.

Taamaammat Kulturikkut Eriagisassat pillugit Inatsit § 7, imm. 3 naapertorlugu tusarniaaneq pivoq siunertaralugu maannamut nunaminertani kulturikkut eriagisassat Tarsartuup Tasersuani Kommuneqarfik Sermersuumiittumi attatiinnarneqarnissaat (takuuk nunap assiga ilassut).

### NKA-p aalajangiinissaminut isumaa:

NKA-p eqqissimatitsinermut ataatsimiititaliaa naliliivoq nunaminertani kulturikkut eriagisassat pineqartumiittut ima Kalaallit Nunaannut aamma Issittumut pingaassutsimikkut qaqutigooortigaat eqqissimatinneqartariaqartut nalilerneqarlutik. Tunngavilersuut naliliinermi itisilerneqartoq aaliangiinerup kingorna takuneqarsinnaavoq. Taamaattumik NKA ukunanga aaliangiissalluni isumaqarpoq:

*Nunaminertami Tarsartuup Tasersuata qanittuaniittut kulturikkut eriagisassaasut eqqissimatinneqarnissaat attanneqassaaq.*

13. marts 2023

Nunatta Katersugaasivia  
Allagaateqarfialu

Grønlands Nationalmuseum & Arkiv

Greenland National Museum &  
Archives

Hans Egedesvej 8  
Postbox 145  
DK-3900 Nuuk  
Greenland

Oqarasuaat/telefon +299 322611  
Fax: +299 322622  
NKA@natmus.gl  
www.natmus.gl



Imatut paasineqassaaq NKA-p akissutissatut isumaa Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiuteqqarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfiup dec 2-ni 2022-mi saaffiginnissutaanut akerliuvoq.

Pineqartumi NKA pisussaaffeqarpoq eqqissisimatinneqartunut attassiinnarumanermut susassaqtut tusarniassallugit. Tusarniaanermi Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiuteqqarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfiup saaffiginnissutaa ilassutitut ilanngunneqarpoq.

NKA-p nunaminertat eqqissisimatinneqartuarnissaanut tunngatillugit akissutissatut isumaa pillugu ilassuteqaatigineqartut uunga nassiunneqassapput Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu, kingusinnerpaamik ulloq 13.06.2023. Ilassutigineqartut uunga nassiunneqassapput:

- nka@natmus.gl imaluunniit
- Nunatta Katersugaasivia  
Hans Egedesvej 8  
Boks 145  
3900 Nuuk

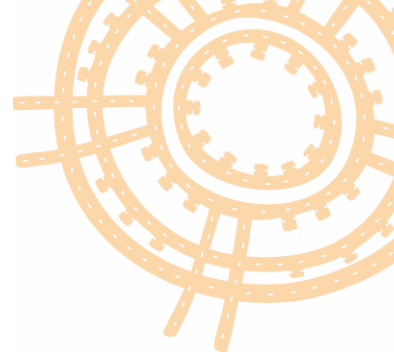
Tusarniutigineqartoq pillugu apeqqutissaqaruit uunga saaffiginnissinnaavutit Nunatta Katersugaasivia oqarasuaatikkut +299 322611 imaluunniit e-mail på [nka@natmus.gl](mailto:nka@natmus.gl).

#### Tusarniaanerup piffissaliussaasup qaangiutereernerani:

Tusarniaarnerup piffissaliussap qaangiunnerani tusarniaanermi akissutigineqarsimasut NKA-p tulleriarpari Kulturikkullu Eriagisassat Pillugit Siunnersuisooqatigiinnut saqqummiullugit, taanna innersuussuteqassaaq NKA-p aalajangiiniarneranut ilaatinneqartussamik. Kulturikkut Eriagisassat Pillugit Inatsimmi § 9 imm. 3-mi allassimavoq, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu eqqissisimatitsinermi aalajangersakkanik allannguiniarnermini atorunnaarsitsiniarnerminiluunniit aaliangiinnermit ullut 14-it qaangiutsinnagit tamanut saqqummiussisussaavoq. Eqqissisimatitamiittumi piginnittoq, atuisoq nunaminertamillu tunineqarsimasoq imaluunniit allatigut nunaminertamik kommunimit atuisinnaatitaaffeqartuusoq allallu susassaqtuusut erngertumik ilisimatinneqassapput.

#### Inatsisitigut tunngavissaq:

Kulturikkut Eriagisassat pillugit Inatsit § 1, imm. 3 -p erseqqissarpaa Inatsisartut Inatsisaata qulakkeerniaraa Kalaallit Nunaanni kulturikkut kingornussassat eriagisassat nunarsuarmi inuiassuillu oqaluttuarisaanerinut oqaluttuassartaannullu pingaaruteqartorujussuarmik inissisimasut aammalu ataavartumik iliuseqarnikkut kulturikkut illersorneqartussat eqqissisimatitsinikkut aammalu allatigut kulturikkut eriagisassat illersorneqarneratigut Kalaallit Nunaata nunarsuarmi kulturikkut kingornussanut illersueqataanini aallussinnaagaa.



Kulturikkut Eriagisassat pillugit Inatsit § 2, imm. erseqqissarpaa nunaminertani qangarsuarnitsat eriagisassat inuit inuusimanerinit ersersitsisut qangalilu qimanneqarsimasut ataqatigiissutut inissisimani. Kulturikkut Eriagisassat pillugit Inatsit § 5-p ersersippaa nunaminertani qangarnitsat eriagisassat ukioq 1900 sioqqullugu piusimasut, illukut, inoqarfikut, ilerriit aammalu iliveqarfii tamarmik eqqissisimatitaasusut. Ilerriit ersiinnartut ukioq 1900 sioqqulluguli piusut aammalu kingorna piusut ilanngullutik eqqissisimatitaapput. Tamassuma saniatigut nunaminertani qangarsuarnitsat eriagisassat ukioq 1900 sioqqulluguli piusut eqqissisimatitaasut NKA-p isummerfigisimasai innarleqqusaanngillat, allanngorteqqusaanngillat imaluunniit nuunneqarlutillu tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit allannguiffiqeqqusaanngillat, inassutigalugu Kulturikkut Eriagisassat pillugit Inatsit § 6.

Kulturikkut Eriagisassat pillugit Inatsit § 8, imm. 1 aalajangersagaqarpoq tusarniaanerup nalaani tunngavilersuutit atuuttut ima ersersitsippata eqqissisimatitsinerup atuinartinneqarnissaanut inassuteqarnerigaluaq inuiaqatigiit ineriartortinneqarnissaanut ataatsimut isigalugu akerliuppat, taava Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu suliaq Naalakkersuisunit aaliangiiffiqeqqartussanngorlugu inassutigisinnaavaa, inassutigalugu Kulturikkut Eriagisassat pillugit Inatsit §3. Suliaq Naalakkersuisunut apuunneqartingagu Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu Kulturikkut Kingornussassat Pillugit Siunnersuisooqatigiinnit oqaaseqaaseqartissavai. Kulturikkut Kingornussassat Pillugit Siunnersuisooqatigiit saqqummiussivigineqareernerini Naalakkersuisunullu suliaq ingerlatereernerani Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu inassuteqaateqassaaq aamma eqqissisimatitsiniarnermut suliaq aalajangiiffiqeqqarnissaminut isummerfigineqassaaq qulakkeerniarlugu qangarsuarnitsat eriagisassat pillugit illersorsinnaasumik tunngavilersuuteqarfiusumik allagaqaatitigut suliaqarfiginissaa Naalakkersuisut eqqissisimatitsinermut allannguiniarnerminnut imaluunniit eqqissisimatitsinermut atorunnaarsitsiniarnerminnut isummernissaminnut atugassaanik.

Kulturikkut Eriagisassat pillugit Inatsimmi § 3, imm. 1 erseqqissarneqarpoq pisuni immikkut ittuni aammalu tunngavilersorluarsimasuni inuiaqatigiit ineriartornissaanut ataatsimut isigisumik kalluisussaasoqarpat Naalakkersuisut aalajangiisinnaapput eqqissisimatitat imaluunniit allatigut kulturikkut kingornussarsiat illersorneqarnerat imaluunniit allannguiffiqeqqarnerat eqqissisimatitsinermut atorunnaarsinneqarneralluunniit aalajangiisinnaasut, innersuullugu imm. 2. Naalakkersuisut aaliangiinnermini kulturikkut eriagisassaq kulturikkut oqaluttuarisaanermut pingaassusaa, kulturikkut erigisap takornariaqarnikkut pingaaruteqarsinnaanera eqqissisimatitsinerullu atorunnaarsinnerani kingunerisinnaasai nalilersussavai tamassumalu inuiaqatigiinni ineriartornermi qanoq naleqarsinnaaneri ilisimaarissallugit.

Kulturikkut Eriagisat pillugit Inatsit § 3, imm. 2-mi erseqqissarneqarpoq inuiaqatigiinni ineriartornermi taaneqartumi immikkut tunngavilersugassat imatut paasineqassasut:

- 1) qulakkeerumallugu inuiaqatigiinni ataavartumik nukissiuuteqarnissaaq qulakkeerniarlugu.



- 2) qulakkeerumallugu inuiaqatigiinni nunap pissusaatigut ajutoornersuaqarsinnaanera pinngitsoortinniarlugu imaluunniit.
- 3) qulakkeerumallugu inuussutissarsiorluni suliffiup pilersinnissaa, annertusinissaa imaluunniit ataannarnissaa, taannaammat.
  - a. inuiaqatigiinnut pingaaruteqarlunilu pissarsissutaammat aammalu.
  - b. ingerlanneqarsinnaassanngimmat annertunerusumik allatigut aningaasalersorneqanngippat kulturikkut eriagisassat eqqunngikkaluarlugit.

Kulturikkut Eriagisassat pillugit Inatsit § 3, imm. 3-mi allassimavoq Naalakkersuisut inuiaqatigiit ineriartortinneqarnissai pillugit ataatsimut isigalugit tunngavilersuippata taava Naalakkersuisut tunngavilersuilluassapput qanoq isiorlutik kulturikkut eriagisassat, ilisimasat paasissutissallu eriagisassanut tunngasut illersorsinnaasumik allaganngorlugit qulakkeerneqassanersut suliaqassallutik, inassutigalugu § 1, imm. 5:

*“Inatsisartut Inatsisaata qulakkeerniarpaap sapinngisaq tamaat atorlugu kulturikkut eriagisassat, ilisimasaq eriagisassanullu paasissutissat pillugit takussutissatigut suliaqartoqassasoq Naalakkersuisut inuiaqatigiinni ineriartornissaq pillugu suliaqartoqarniarneratigut sunniutaasinnaasut erseqqissassallugit, inaasutigalugu § 3”.*

Naalakkersuisut aalajangiiniarnerminni kulturikkut eriagisassat kulturikkut oqaluttuassartaata pingaassusaa, ilisarnaatigisaa, annertussusaa kulturikkullu sunniutigisinnaasaata annertussusaa tamaat illersorsinnaasumik takussutissanngorlugit allaganngortissavai. Naalakkersuisut aaliangernerisa kinguerisaanik iliuusissat illersorsinnaasumillu takussutissanik katersiniarnermi sulinermi sanaartortussamit aningaasartuutit matussuserneqarnissai qulakkiissavai imaluunniit suliffeqarfimmut akisussaasumit matussuserneqassallutik, taanna taaneqartoq inuiaqatigiit ineriartortinneqarnissaanut tunngavilersuinermi pequtaasoq. Naalakkersuisut aalajangiinermi piumasaqaataasinnaasunik allanik aalajangiisinnaavoq.

#### Qinnutigineqartumi nunap pineqartup sumiiffia:

Qinnutigineqartup nunap pineqartup sumiiffia tassanilu kulturikkut eriagisassat qangarsuarnitsat eqqissisimatinneqartut Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiuteqarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfiup eqqissisimatinneqarnerinut atorunnaarsitsiumallutik saaffiginnissutaani pineqartut tassaapput nuna Tarsartuup Tasersuata qanittua tatsimiit maannamut kote c. 675 m aamma nuna kote c. 690 m tikillugu Tarsartuup Tasersuanut aamma Tussaap Tasianit tasermit maannamut kote c. 653 m aammalu kote c. 668 m tikillugu kujammut (nunap assiga ilassut takuuk). Tarsartuup Tasersuani qangarsuarnitsanik eriagisassanik nalunaarsuiffigisimasanik sumiiffinnik 18-inik peqarpoq taakku kote 690 m ataallugit, aamma sumiiffiit 7-it kote 690 m qulaallugu peqarluni. Tussaap Tasiani sumiiffiit eriagisassaqrifiit nalunaarsorsimasut 14-upput kote 668 ataallugu, aamma sumiiffiit 2-it kote 668 m qulaallugu.



Tarsartuup Tasersuani qanganitsanik eriagisassaqaarfiup eqqissisimatinnerisa atorunnaarsinniarnanarant kissaateqarnermi tunngavilersuutigineqartut:

Eqqissisimatitsinermut tunngasoq suliaq Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiuteqarnermut Avatangiisinullu naalakkersuisoqaarfimmit qaqqinneqarpoq tunngavilersuutigalugu Tarsartuup Tasersuani erngup nukissiuteqarnermut periarfissat annertusaavigineqarnissai suliariniarnissaalu kissaatigineqarmata. Erngup nukissiuteqarnermut suliniut suliffissualiornermi nalilerneqarput inuiaqatigiinni ineriartortitsinissamut iluaqusiisussatut annertunerusumillu aningaasartuuteqaarfiusussaasutut nalilerneqarput kulturikkut eriagisassaqaarfiit eqqorneqanngippata, innersuullugu Kulturikkut Eriagisassat pillugit Inatsit § 3, imm. 2. Ilanngullugu nalilerneqarpoq erngup nukissiorfiup suliarineqarnerani Kulturikkut Eriagisassat pillugit Inatsit § 3, imm 2, nr 1-mi piumasarineqartut atuutsinneqassammata, imatut paasillugu inuiaqatigiinni erngup nukinganic pilersuiniarnermi qulakkeerinnittoqassasoq.

Aammattaq Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqaarfiup tunngavilersuutigisaasa ilagaat Nuup Kangerluani Tarsartuup Tasersuani aammalu Tasersiami erngup nukissiutitigut sanaartorfissatigut taama tikikkuminartigisumik periarfissagisaartigisumillu allami Kalaallit Nunaanni sanilliussassaqaartoqanngitsoq. Taamaasilluni Nukissiorfiup augustimi 2005-mi Kalaallit Nunaanni erngup nukissiorfiliorfiusinnaasut pillugit nalunaarusiornermini oqaatigaat taakku tatsit marluk Kalaallit Nunaanni periarfissanit tamanit annerpaasut. Ataatsimut isigalugu erseqqissarneqarpoq a) erngup nukissiorfiliornissaq inuiaqatigiinnut ataatsimut isigalugu annertuumik pissarsiffiussasoq aamma b) kulturikkut eriagisassaqaarfiit eqqorneqanngippata annertuumik aningaasartuuteqaarfiunerusumik kinguneqassasoq, inassutigalugu Kulturikkut Eriagisassat pillugit Inatsit § 3, imm 2, nr, 3 litra a-b.

Tarsartuup Tasersuani qangarnitsanik eriagisassat eqqissisimatinnerisartut atorunnaarsinniarnanaranni tunngavilersuutit itisilerlugit ilassutini atuarneqarsinnaapput: *Tasersiami aamma Tarsartuup Tasersuani pissusiviusuni eqqissisimatitsinerit atorunnaarsinneqarnissaat pillugu eqqissisimatitsinermut suliassamik qaqqitsinissamik qinnuiginninneq.*

Tarsartuup Tasersuani nunaminertat qanganitsanik eriagisassaqaarfiit eqqissisimatinnerisa atuutsiinnarnissaanut tunngatillugu tunngavilersuutit:

NKA-p kissaatigaa nunaminertat qangarnitsanik eriagisassaqaarfiusut eqqissisimatinnerisarta attatuarnissaat tunngavilersuutigalugu nunap timaani piniarnikkut uumasoaqarlumik ajoqusersorneqarfiunngitsumilu tunngaviulluarsimasut eqqissisimatinnerneqassammata tatsit angisuut tuttuniarnermi angallanermilu Inuit kulturiminni ukiuni untritolikkaani pingaaruteqarluinnartumik atugaanerart pillugit. Maannakkut qangarnitsanik eriagisassaqaarfiit nalunaarsorsimasut 111-pput Tarsartuup Tasersuata qanittuaniittut minnerunngitsumillu tupeqaarfissuit immikkuullarissut 64-init ikinnerunngitsut tassaniillutik aamma inoqaarfikut Saqqaaq Kulturimeersut 5-it tassaniipput (ca. 2400-800 ukiut kristusi sioqqullugu piusut).



Tarsartuup Tasersua immikkuullarissuuvog inoqarfissuusimammat qangarnitsanillu eriagisassaqaarfiummat - soorlu Saqqaq kulturimiit inoqarfiusimasut qaqutigootut takussaapput - taakkulu Tasersiamitut Kangerlussuup kujataaniittutut annertutigisumik peqarfeqarluni. Ataatsimut Tarsartuup Tasersua aamma Tasersiaq tassaapput nunap kulturikkut tuttunniartarnermut Kalaallit Nunaata kitaani piniarfissuit oqaluttuassartatigut eriagisassaqaarfiit annerpaat. Immikkuullarissuseqartutut taaneqarsinnaapput Tarsartuup Tasersua illoqarmat ujaqqanik sanaanik immikkuullarilluinnartunik, sanariaaseq maaniinnaq piusog Kalaallit Nunaanni Issittumilu allanit assigineqanngitsoq. Oqaluttuarisaanikkut paasissutissanik pissarsiffigineqarsimasut pingaarnerit ilagaat Aalut Kangermiup imilertakkanik qalipagai. Paasissutissat assigiinngitsut taama ittut Inuit nunap timaani tuttunniartarneranit assilialiornikkut aamma assigiinngitsutigut oqaluttuarisaanermik eriagisassamik takutitsisuupput.

Ilanngullugu sumiiffiup qatsissumiinnerata tiffasissumiinneratalu periarfissagissaartippaa kulturikkut eriagisassat qangarnitsat innarleruminaatsumiinneri.

Tunnqavilersuutit Tarsartuup Tasersuani qangarnitsat eriagisassaqaarfiit eqqissisimatinneqarnerata attatiinnarneqarnissaanut tunngasut ilaasummi atuarneqarsinnaapput: *Tasersiami aamma Tarsartuup Tasersuani kulturikkut kingornussat naleqartitat Kalaallit Nunaata kitaani erngup nukissiorfiliornissamut neqeroortitsisoqassappat kingunerisinnaasaannik ataatsimut naliliineq.*

Nunaminertani qangarnitsanik eriagisassaqaarfiit Tarsartuup Tasersuaniittut eqqissisimatinneqarnerisa atorunnaarsinneqarnerini aalajangiinnermi kinguneri:

Nunaminertani qangarnitsanik eriagisassaqaarfiit nalunaarsorsimasut tamarmik kote 690 m Tarsartuup Tasersuani aamma 668 m, Tussaap Tasiani inissisimasut sanaartortitsisumit tatsip immernerulernerata kingunerisaanik qarsutsivigineqalerpata eriagisaqaarfiit inatsisitigut akuerisaasumik misissuiffigineqarsinnaajunnaarsinneqassapput siunissamilu ilisimatusarfigineqarsinnaajunnaassallutik. Erngup annertusineratigut nunaminertat eriagisassaqaarfiusut maannakkut inatsisitigut eqqorneqarsinnaaneri inerteqqutaapput taakku eriagisassaqaarfiit Kulturikkut Eriagisassat pillugit Inatsimmit § 6 illersugaammata eriagisassat innarleqqusaanatik, allannguiffigeqqusaanatik, nikiseqqusaanatik tamarmik ilaannakortumilluunniit nuunneqaqqusaanatik.



Kalaallit Nunaata Katersugaasivia Allagaateqarfiata eqqissimatitsinermut ataatsimiititaliaa  
sinnerlugu

*Christian Koch Madsen*

Inussiarnermut inuulluaqqusillunga  
Christian Koch Madsen, Tullersorti